

Sabancı Üniversitesi IICEC Konferansı'nda Enerji Güvenliği, Kritik Mineraller ve Gelecek Perspektifleri Masaya Yatırıldı

Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi'nin (IICEC) düzenlediği 19. IICEC Konferansı "Dünyada ve Türkiye'de Enerji Güvenliğinin Bugünü ve Yarını: Kritik Minerallerde Riskler ve Çözümler" temasıyla gerçekleştirildi. Bakan Bayraktar konferanstaki 'Onur Konuğu' konuşmasında, 2026 yılının Türkiye'nin enerji ve maden alanında ağırlığını artıracak bir eşik yıl olacağını söyledi. Uluslararası Enerji Ajansı Başkanı (IEA) ve IICEC Onursal Başkanı Dr. Fatih Birol konferansın keynote konuşmasında "Türkiye'nin COP31'e ev sahipliği yapmasını, iklimi yeniden küresel gündemin üst sıralarına taşıyacak kritik bir fırsat olarak görüyorum" dedi.

Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi (IICEC) tarafından düzenlenen, IICEC Konferansı, "Dünyada ve Türkiye'de Enerji Güvenliğinin Bugünü ve Yarını: Kritik Minerallerde Riskler ve Çözümler" temasıyla 26 Aralık'ta Sabancı Center'da gerçekleştirildi. T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Dr. Alparslan Bayraktar'ın onur konuğu olarak katıldığı konferans, Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı ile Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı ve IICEC Onursal Başkanı Dr. Fatih Birol'un konuşmalarıyla başladı.

"Türkiye elektrikte hedefler itibariyle büyüme patikasına girmiş durumda"

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Dr. Alparslan Bayraktar konferansta, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 2026 ve sonrasındaki hedefleri ile Türkiye'nin enerji vizyonu kapsamında planlanan projelerden bahsetti. Bakan Bayraktar konuşmasında, elektrik talebinin daha da artacağı bir döneme girildiğine dikkat çekti. Bayraktar şöyle konuştu: "Türkiye'de elektrik talebi hızla büyüyecek. Bu artışı karşılamak için Türkiye'nin 'yeni enerji mimarisi' kapsamında üretim ve altyapı yatırımlarını hızlandıracakız. Dışa bağımlılığı azaltmak için talebin mümkün olduğunca yerli kaynaklarla karşılanmasını hedefliyoruz. Bu çerçevede yenilenebilir enerji öne çıkıyor. 2035'te güneş ve rüzgar kurulu gücünü 120.000 MW'a çıkarmayı hedefliyoruz. Türkiye 2025 yılında hedefler itibariyle büyüme patikasına girmiş durumda. Bu seneyi yaklaşık 6.000 MW güneş ve 2.000 MW'ı bulan rüzgarla toplam 8.000 MW'ın üzerinde bitireceğiz. Bu çok önemli bir gelişme. 120.000 MW'lık hedefe gidiyor olmamız çok kıymetli. 2026 ve sonrasında yeni enerji mimarisinin en kritik unsuru, artan elektrik talebini sağlıklı ve sürdürülebilir biçimde karşılayacak güçlü altyapı yatırımları olacak.

Hem dağıtım şebekelerinde hem de iletim tarafında kapsamlı bir yatırım dönemine giriyoruz. Türkiye'yi doğudan batıya, kuzeyden güneye bağlayan, yüksek kapasiteli bir 'elektrik otobanı' yaklaşımıyla iletim 2.0 dönemini başlatıyoruz. Güçlü ve dayanıklı bir elektrik alt yapısı kurmayı hedefliyoruz."

"2026 Türkiye'nin enerji ve madende ağırlığını artıracığı bir eşik yıl olacak"

Türkiye'yi elektrik ve gaz ticaretinde daha etkin bir konuma taşımayı hedeflediklerini belirten Bakan Bayraktar, "Petrol ve doğalgazda hem yurt içi üretimi artıran hem de yurt dışı projelerle büyüyen, daha güçlü ve uluslararası bir milli yapı oluşturmayı amaçlıyoruz. Madencilikte ise insanı ve çevreyi merkeze alan, hammadde ihracatı yerine katma değerli üretimi esas alan bir anlayışla kritik ve stratejik madenleri enerji dönüşümünün hizmetine sunmayı önceliklendiriyoruz. 2026'yı bu dönüşümün hem somut sonuçlarının alınacağı hem de yeni bir büyüme döneminin başlayacağı, güçlü finansman ve iş birlikleriyle Türkiye'nin enerji ve maden alanında ağırlığını artıracığı bir eşik yıl olarak görüyoruz" dedi.

"Jeopolitik unsurlar, enerji denkleminin giderek daha belirleyici unsuru haline geldi"

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı ve IICEC Onursal Başkanı Dr. Fatih Birol konferansta, jeopolitik unsurların, enerji denkleminin giderek daha belirleyici unsuru haline geldiğine değindi. Birol, "Petrolde arzın bol olduğu, talebin özellikle Çin kaynaklı yavaşladığı bir döneme giriyoruz. Amerika beşlisi dediğim Amerika, Kanada, Brezilya, Arjantin ve Guyana'da üretimde artışlarla fiyatlar bir yılda 80 dolardan 60 dolara geriledi. 2026'da da bu seviyelerde seyretmesi bekleniyor. Ulaşım sektörü tek başına petrol tüketiminin yüzde 45'ini oluşturuyor. 2030-2040'a kadar petrol talebi sürecek olsa da sonrasını ulaştırma sektöründeki elektrifikasyon belirleyecek. Doğalgazda ise tarihte görülmemiş ölçekte yeni LNG kapasitesi devreye giriyor. Bu durum fiyatları aşağı çekerken alıcıların elini güçlendiriyor. Kömürde dünya üretiminin yüzde 65'ini Çin gerçekleştirirken, geri kalan ülkelerde net düşüş eğilimi var. Geçmiş 10 yılda elektrik talebi toplam enerji talebinden iki kat hızlı büyüdü. Önümüzdeki 10 yılda ise toplam enerji talebinden altı kat daha hızlı büyüyecek. Bu artışın arkasında yapay zeka veri merkezleri, iklimlendirme ihtiyacı ve elektrikli araçlar bulunuyor" ifadelerini kullandı.

"Kritik minerallerde 1970'lerin petrol krizine benzer kırılganlık ihtimali"

Dr. Fatih Birol, nükleerde küresel ölçekte yeni bir dönemin başladığını vurguladı. Birol, "Nükleerde 2025, bizim yıllar önce öngördüğümüz gibi, üretimde zirve yılı oldu. Nükleere güçlü bir geri dönüş gerçekleşti. Nükleer, Türkiye için bir tercih değil stratejik zorunluluk" dedi. Kritik minerallerde yüksek coğrafi yoğunlaşmanın risklerine, bu minerallerin enerji sektörünün yanı sıra birçok stratejik sektör için yaşamsal önemine vurgu yapan Dr. Birol, nadir toprak elementlerinde Çin'in pazar

payının yüzde 92 olduğunu, tüm alternatif rafinaj projeleri hayata geçse bile bu oranın 2035'te ancak yüzde 75'e gerileyebileceğini belirtti. Dr. Birol "1970'lerde petrol krizini yaşadık. Yakın gelecekte kritik minerallerde benzer bir kırılganlık ihtimalini göz ardı edemeyiz" diye konuştu.

"Türkiye'nin COP31'e ev sahipliği yapmasını son derece kritik bir fırsat olarak görüyorum."

Dr. Fatih Birol enerji güvenliğinden elektrifikasyona, tüm konulara ek olarak iklim değişikliğinin önemine dikkat çekti. Birol şöyle konuştu: "Emisyonların yüzde 85'i enerji sektöründen kaynaklanıyor, afetlerin hem sıklığı hem şiddeti artıyor. Ancak iklim, dünya liderlerinin gündeminde giderek geri plana itiliyor. Bu nedenle, iklimi yeniden küresel gündemin üst sıralarına taşıyacak ve finansman açısından gelişmiş ülkelerle gelişmekte olanlar arasında köprü kuracak son derece kritik bir fırsat olarak görüyorum."

"Enerji güvenliği ekonomik ve ulusal güvenlik meselesi haline geldi"

Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı konferansın açılışında yaptığı konuşmada, enerjide son dönemde önemli gelişmelere tanıklık edildiğini söyledi. Sabancı, "Dünyanın enerji talebi artmaya devam ediyor. Enerji güvenliği ise jeopolitik gelişmeler, ticaret dinamikleri, kritik mineraller, iklim değişikliğinin olumsuz etkileri gibi pek çok faktörden ciddi şekilde etkileniyor. Tüm bunların neticesinde, enerji güvenliği artık aynı zamanda bir ekonomik ve ulusal güvenlik meselesi haline gelmiş durumda. Enerjinin alt sektörlerinde, yakıtlar ve teknolojilerde, enerji-iklim ilişkisinde önemli dinamikler gerçekleşmeye devam ediyor" dedi.

"Ortak akılla kurduğumuz IICEC, Türkiye'de öncü bir model ve merkezdir"

Türkiye'nin enerjide dünya ve Avrupa genelindeki güçlü konumunu sürdürdüğüne dikkat çeken Güler Sabancı "Enerjide büyüme dinamiklerimiz çok güçlü. Enerji alt yapılarımız hızla gelişiyor. Yenilenebilir enerjide Avrupa'da ilk beş içerisindeyiz. Yeni yatırımlarla daha üst sıralara doğru ilerliyoruz. Enerji teknolojilerinin ve tedarik zincirlerinin geliştirilmesi konusunda adımlar atılıyor" dedi. IICEC tarafından her yıl, sektörde öncü "enerji görünümü" çalışmalarının yayımlandığına değinen Güler Sabancı, "IICEC, "Türkiye Kritik Enerji Mineralleri Görünümü" çalışmasını da yine Türkiye'de bir ilk olarak, kamu, özel sektör ve akademi paydaşları ile katılımcı bir anlayış ve ortak akılla gerçekleştirdi. Yapay zekanın her alanda etkisini görmeye başladığımız bu dönemde; ortak zeka ile bilime dayalı, akademi ve iş dünyası iş birlikleri üzerinden değer yaratmayı çok önemli buluyorum. Bu perspektifte, geleceği öngörerek ortak akılla kurduğumuz IICEC, Türkiye'de öncü bir model ve merkezdir" diye konuştu.

"Kritik minerallerin özellikle rafinajında ve teknolojik uç ürünlerde gelişime odaklanarak önemli kazanımlar sağlanabilir"

IICEC Direktörü Bora Şekip Güray "Türkiye Kritik Enerji Mineralleri Görünümü 2025" raporunun lansman sunumunu gerçekleştirdi. Kritik enerji minerallerinde Türkiye'nin risklerinin ve fırsatlarının analitik bir perspektifte değerlendirildiği raporda gelişim alanlarına yönelik somut öneriler sunuldu. Raporda, önemli kritik enerji minerallerinde temiz elektrifikasyonda büyüme ile birlikte talebin 2053 yılına kadar mineral bazında değişmekle birlikte 3 ila 11 kat artış gösterebileceği belirtiliyor. Güray sunumunda katma değerli ve sürdürülebilir üretimde gelişimin, uç ürünlere doğru teknolojik dönüşümün sağlanmasının; enerji güvenliğinin temini, diğer sektörler için tedarik risklerinin yönetilmesi, aynı zamanda gelişen fırsatların değerlendirilebilmesi bakımından önemine işaret etti. Güray, kritik minerallerin özellikle rafinajında ve teknolojik uç ürünlerde gelişime odaklanarak önemli kazanımlar sağlanabileceğini, uluslararası iş birliklerinin de ayrıca önem taşıyacağını ifade etti.

Enerji Güvenliğinde ve Kritik Minerallerde Riskler ve Çözümler paneli

IICEC Koordinatörü Dr. Mehmet Doğan Üçok'un sunduğu konferans kapsamında SOCAR Türkiye CEO'su Elchin Ibadov moderatörlüğünde gerçekleştirilen panelde T.C. Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Büyükelçi Ayşe Berris Ekinci, Türkiye Madenciler Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Yılmaz ve Hitachi Türkiye Ülke Müdürü Yasemin Hoşder Öztekin konuşmacı olarak yer aldı. Panelde, enerji güvenliğinde gelişen çok yönlü dinamikler, kritik minerallerde ve elektrifikasyonda birbirleriyle de yakından ilişkili gelişmeler, diplomasi, sanayi, iş dünyası ve teknoloji boyutlarıyla derinlikli şekilde ele alındı. Panelde ortaya konulan gelecek perspektifleri içerisinde insan kaynağı odağı, kritik bir başarı faktörü olarak öne çıktı.